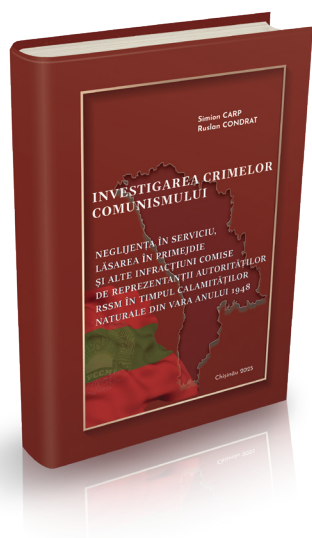

RECENZII

**„INVESTIGAREA CRIMELOR COMUNISMULUI.
Neglijența în serviciu, lăsarea în primejdie
și alte infracțiuni comise de reprezentanții autorităților RSSM
în timpul calamităților naturale din vara anului 1948”,
Chișinău, 2025
(autori: Simion CARP și Ruslan CONDRAT)**

**Iurie LARII,
doctor în drept, profesor universitar**

Lucrarea semnată de cercetătorii Simion Carp și Ruslan Condrat reprezintă o contribuție științifică importantă la investigarea crimelor regimului comunist și la analiza responsabilității juridice a autorităților sovietice în contextul unor situații de criză socială și umanitară. Studiul este consacrat unui subiect de mare relevanță pentru istoria contemporană a spațiului dintre Prut și Nistru, și anume examinarea faptelor ce pot fi încadrate juridic drept neglijență în serviciu, lăsare în primejdie și alte infracțiuni comise de reprezentanții autorităților RSSM în timpul calamităților naturale din vara anului 1948.

Importanța temei abordate derivă atât din dimensiunea istorică a evenimentelor analizate, cât și din perspectiva juridică pe care autorii o propun asupra acestora. Calamitățile naturale din vara anului 1948 au provocat distrugerii considerabile în mai multe localități din RSSM, afectând infrastructura, gospodăriile populației și, nu în ultimul rând, securitatea și viața oamenilor. În acest context dramatic, reacția autorităților sovietice și modul în care acestea și-au îndeplinit atribuțiile legale constituie un subiect de interes major pentru cercetarea științifică. Autorii își propun să analizeze nu doar consecințele calamităților, ci și responsabilitatea funcționarilor și instituțiilor statului care aveau obligația de a interveni pentru prevenirea sau limitarea pierderilor umane și materiale.

Lucrarea se remarcă prin caracterul său interdisciplinar, îmbinând analiza istorică cu cea juridică. Autorii reușesc să ofere o perspectivă complexă asupra evenimentelor din anul 1948, utilizând atât metode specifice cercetării istorice, cât și instrumente conceptu-

ale și analitice proprii dreptului penal. Această abordare permite o interpretare mai profundă a comportamentului autorităților sovietice și evidențierea modului în care anumite acțiuni sau inacțiuni ale reprezentanților statului pot fi analizate prin prisma normelor juridice.

Structura lucrării este una coerentă și bine organizată, ceea ce facilitează înțelegerea problematicei analizate. În partea introductivă, este argumentată actualitatea și relevanța temei, sunt reflectate principalele obiective ale cercetării, cadrul metodologic utilizat și stadiul actual al cercetărilor în domeniu. Totodată, este evidențiată necesitatea investigației aprofundate a crimelor regimului comunist și a responsabilității instituționale pentru acțiunile sau inacțiunile care au generat suferințe populației.

Un aspect deosebit de important al lucrării îl constituie analiza contextului istoric în care s-au produs calamitățile naturale din vara anului 1948. Autorii prezintă în mod detaliat circumstanțele meteorologice și geografice care au determinat producerea inundațiilor, precum și amploarea distrugerilor provocate de acestea. Prin utilizarea unui material documentar bogat, provenit în special din arhive, rapoarte administrative și documente oficiale ale epocii, autorii reconstituie cu acuratețe situația dramatică în care s-au aflat numeroase comunități din RSSM.

Pe baza acestor surse, lucrarea oferă o imagine amplă asupra impactului social și economic al calamităților. Sunt analizate consecințele asupra gospodăriilor populației, asupra infrastructurii locale și asupra activităților economice, evidențiindu-se dificultățile cu care s-au confruntat locuitorii regiunilor afectate. În același timp, autorii pun în lumină modul în care autoritățile sovietice au reacționat la aceste evenimente și eficiența măsurilor adoptate pentru gestionarea situației de criză.

Nucleul analitic al lucrării este reprezentat de examinarea comportamentului reprezentanților autorităților publice în timpul și după producerea calamităților naturale. Autorii identifică numeroase situații în care instituțiile statului sau funcționarii responsabili nu au intervenit în mod adecvat pentru protejarea populației. În unele cazuri, inacțiunea autorităților a contribuit la agravarea situației și la sporirea numărului de victime sau a pierderilor materiale.

Prin analiza detaliată a documentelor de arhivă, autorii demonstrează că unele dintre aceste comportamente pot fi încadrate juridic în categoria infracțiunilor de neglijență în serviciu sau lăsare în primejdie. Sunt prezentate exemple concrete în care autoritățile nu au acordat asistență persoanelor aflate în pericol, nu au organizat eficient operațiunile de salvare sau nu au luat măsurile necesare pentru prevenirea unor tragedii umane. Această abordare oferă o perspectivă inovatoare asupra evenimentelor istorice, deoarece permite interpretarea lor nu doar ca episoade tragice ale trecutului, ci și ca situații care implică responsabilitate juridică.

Un alt merit al lucrării constă în analiza mecanismelor instituționale ale administrației sovietice și a modului în care acestea au influențat gestionarea situațiilor de criză. Astfel, este evidențiat faptul că sistemul administrativ al regimului sovietic era caracterizat printr-o centralizare excesivă, rigiditate birocratică și lipsă de responsabilitate față de cetățeni. Aceste caracteristici structurale au contribuit, în multe cazuri, la ineficiența intervențiilor autorităților și la agravarea consecințelor calamităților.

Din punct de vedere juridic, lucrarea oferă o analiză riguroasă a conceptelor de neglijență în serviciu și lăsare în primejdie, raportate la contextul administrativ și politic al epocii. Autorii examinează elementele constitutive ale acestor infracțiuni și discută modul în care acestea pot fi aplicate în cazul faptelor documentate în arhive. De asemenea, este evidențiată diferența dintre responsabilitatea morală și cea juridică a funcționarilor pu-

blici, precum și dificultățile de a evalua juridic comportamentele dintr-un context istoric specific.

Valoarea științifică a lucrării este amplificată de aria extinsă a materialului documentar utilizat. Autorii au valorificat un număr considerabil de documente de arhivă, multe dintre acestea fiind puțin cunoscute și insuficient reflectate în cercetările anterioare. Prin introducerea respectivelor surse în circuitul științific, lucrarea contribuie la completarea cunoștințelor despre perioada postbelică a RSSM și oferă o bază factuală solidă pentru interpretările formulate.

De asemenea, trebuie remarcată rigoarea metodologică a cercetării, în cadrul căreia este combinată analiza documentară cu metoda istorico-juridică, metoda comparativă și interpretarea normelor juridice. Această abordare permite evidențierea raportului dintre contextul istoric și normele juridice aplicabile, precum și evaluarea modului în care autoritățile sovietice au ignorat sau au încălcat obligațiile legale ce le reveneau.

Din punct de vedere stilistic, textul este redactat într-un limbaj clar și accesibil, specific literaturii științifice. Expunerea este logică și bine structurată, iar argumentele sunt susținute prin numeroase exemple și referințe documentare. Acest lucru facilitează înțelegerea problematicii analizate atât de către specialiștii în drept și istorie, cât și de către cititorii interesați de istoria regimului comunist.

Lucrarea are, totodată, o semnificație mai largă în contextul cercetărilor dedicate crimelor specifice regimurilor totalitare. Prin analiza responsabilității autorităților sovietice în timpul calamităților naturale din anul 1948, autorii evidențiază modul în care structurile statului pot deveni responsabile pentru încălcarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. În acest sens, studiul contribuie la dezvoltarea reflecției științifice asupra relației dintre puterea politică, administrația publică și protecția vieții și demnității umane.

De asemenea, lucrarea poate constitui un punct de plecare pentru cercetări viitoare privind responsabilitatea juridică a instituțiilor statului în situații de urgență sau de criză. Analiza prezentată demonstrează că investigarea evenimentelor istorice din perspectiva dreptului penal poate oferi concluzii relevante pentru înțelegerea mecanismelor instituționale și pentru consolidarea culturii responsabilității în administrația publică.

În concluzie, lucrarea elaborată de Simion Carp și Ruslan Condrat reprezintă o cercetare solidă și bine documentată, care aduce o contribuție valoroasă la studiul istoriei contemporane și la dezvoltarea cercetării juridice privind responsabilitatea funcționarilor publici din perioada sovietică. Originalitatea temei, diversitatea materialului arhivistic și rigoarea analizei conferă lucrării o valoare științifică incontestabilă.

Prin urmare, studiul prezintă un interes deosebit pentru specialiștii în domeniul dreptului penal, pentru istorici, dar și pentru cercetătorii preocupați de investigarea crimelor regimului comunist și de analiza responsabilității instituționale în contextul regimurilor totalitare. Lucrarea merită apreciată pentru contribuția sa la clarificarea unor aspecte importante ale trecutului recent și pentru aportul adus la dezvoltarea cercetării interdisciplinare dintre istorie și drept.

Având în vedere valoarea științifică a cercetării, rigoarea metodologică și relevanța temei abordate, lucrarea poate fi apreciată drept o contribuție importantă la literatura de specialitate și constituie o publicație demnă de atenția comunității academice.

Culegere și paginare computerizată. Bun de tipar 23.12.2025. Formatul 60x84/8. Tipar offset.

Coli conv. de tipar 20.21. Imprimată la tipografia Departamentului editorial poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi nr. 21